

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

"ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ "ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Константину Вукосављевићу, полицијском писару треће класе среза колубарског, окр. ваљевског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 25. новембра 1912. године, у Београду.

ОБЈАВА

Пошто је утврђено постојање холере у Цариграду и његовој околини, то на основу члана 10. Париске Конвенције и члана 1., 3., 4. и 33. закона о уређењу санитаретске струке оглашавам Цариград и његову околину као заражене холером с тим, да се путницима и роби из Цариграда и његове околине дозвољава улазак у Србију само железницом преко Пирота и Ристовца.

Према путницима, њиховом пртљагу и роби из тих крајева примењиваће се од данас све мере, побројене у упуштвима за сузбијање холере од 10. септембра 1910. године СБр. 10081.

Препоручује се путницима и грађанству, да ову наредбу приме к знању и по њој се управљају, а санитарско-полицијском особљу препоручује се брижљива и строга примена наредба, имајући у виду одредбу

додатка члану 16-ом тачки 13. закона о уређењу санит. струке.

СБр. 13471.

25. новембра 1912. год.
у Београду.

Министар
Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић с. р.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА у месецу септембру 1912. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и среских судова, у току месеца септембра тек. год. извршено је у Србији:

1. Убиства	23
2. Детоубиства	—
3. Нехотичних убиства	7
4. Покушаја убиства	23
5. Разбојништва	5
6. Силовања	3
7. Тешких телесних повреда	4
8. Паљевина	31
9. Опасних крађа	63
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	7 ¹⁾

Од изложених дела пронађено је:

Убиства	20 или	86·9%
Детоубиства	—	000·0%
Нехотичних убиства	7	100·0%
Покушаја убиства	23	100·0%
Разбојништва	5	100·0%
Силовања	3	100·0%
Тешких тел. повреда	4	100·0%
Паљевина	5	16·1%
Опасних крађа	28	44·4%
Злонамер. поништаја туђих ствари	3	42·7%

¹⁾ У месецу септембру прошле године било је:

1. Убиства	35
2. Детоубиства	—
3. Нехотич. убиства	4
4. Покушаја убиства	27
5. Разбојништва	6
6. Силовања	2
7. Тешких телесн. повреда	8
8. Паљевина	61
9. Опасних крађа	81
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	5

Највећи број убиства извршен је ваљевским оружјем (19), острим оруђем (3), тупим оруђем (1).

Узроци њиховом извршењу леже: у међусобној свађи за 8 случајева, у освети за 4, у нужној одбрани за 3, у користољубљу за 3, у вршењу званичне дужности за 2, и за три случајева узроци су непознати.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу гужанском 2 (1 непронађено), у срезу бањском 2, у срезу зајечарском 2 и по 1 у срезovima: посавском округа ваљевског, јабланичком, лесковачком, крагујевачком, лепеничком, беличком, посаво-тамнавском, моравском округа позаревачког (непронађено), хомољском, млавском, љубићском, бољевачком, косичком, драгачевском, и у варошима: Крагујевцу (непронађено), Нишу и Шапцу.

Детоубиства није било.

Нехотична убиства извршена су по 1 у срезovima: колубарском округа београдског, неготинском, брзопаланачком, расинском, млавском, добричком и у вароши Ваљево.

Покушаји убиства извршени су: у срезу нишком 4, у срезу темнићском 3, у срезу колубарском округа ваљевског 2, у срезу расинском 2, у вароши Шапцу 2, у срезу звишком 2, у вароши Београду 2 и по 1 у срезovima: ваљевском, тамнавском, крајинском, бањском, бољевачком и студеничком.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по 1 у срезovima: колубарском округа ваљевског, тамнавском, бањском, рамском и зајечарском.

Силовања су извршена по 1 у срезovima: тамнавском, мачванском и у вароши Крагујевцу.

Тешке телесне повреде извршене су по 1 у срезovima: поцерском, мачванском, добричком и црногорском.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

И у опште, питања и тешкоће које подстичу законски прописи о условима потребним за постојање задруге добијају, када је реч о наслеђу, свој специјални значај. Ми смо се са тим питањима и тешкоћама већ упознали, у својој књижици: *Задружно Право Краљевине Србије, I*, где је било речи о условима потребним за постојање задруге. Тако — да се задржимо само на овоме — питање о томе да ли браство (§. 148. Грађ. Зак.) може бити основ задружном односу истиче се овде по својој практичној важности: ако међу побратимима има задруге, примењиваће се и ту §. 528. Грађ. Зак., иначе не.¹⁾

¹⁾ О браству А. Јовановић (*op. cit.*, стр. 114.) вели ово: «Браство, као задружни облик. — Други један појав наше породичне заједнице тако зване «збратимљивање» или «браство», такође је карактеристична прта нашег породичног живота. Браства су јако развијена у Ваљевском округу. По материјалном облику браство је исто што и задруга само што му недостаје један од главних елемената што чине задругу, на име крвно сродство, јер се обично збратимљују или несродници или даља родбина. На пример — сиромашни иновосник да поправи своје стање, састави своје имање са имањем другог сиротана и постану браћа. Често имајућан човек прими кога у браство ако је оскудан у чељеди а није рад да кога усвоји. Како је збратимљењу вазда основа материјални интерес, то засебни уговори одређују правне одношаје ове браће, а ретко буде одређен и рок трајања браства. То је другом речу проста заједница». Посећемо на то да смо се ми, у горе наведеној књижици, изјаснили за мишљење да браство може да буде подлога задрузи.

Г. А. Јовановић навео је, у својој књижици о *Историјском развоју српске задруге* (стр. 115. и 116.) два примера «браства старијег доба», по подацима из архива Ваљевског Првостепеног Суда. Ми ћемо од њих цитирати само један, онај ранији. Тај уговор гласи овако:

«6. Априла 1834. године № 58.

«Уговор. С којим ја долеподписани свакој великој власти знано чиним, како је мајка моја Аница по смрти оца мојега, довела у кућу Петра Матића из Робаја себи за човека, а Петар онет привео је сина свога именом Симеуна у моју кућу.

«Тога ради, немајући више браће, узимам себи именованог Симеуна, који је у кућу моју донет, као рођеног брата, и с њим остајемо као два брата кућу држати и о њој радити. По времену пак, ако би се и делили започели, штогођ баштине и најмање има, као два рођена брата да делимо. Бољега пак веровања ради, потврђујем ја и својеручним крстом код имена мога. У Мјоници 1. Јануара 1834. + Живан Степановић из Брезја окружија ваљевског». Други податак је од 19. Фебруара 1835. год., Бр. 27., и у њему је реч о спору и поравнању између два побратима, Илије Ранковића и Дамјана Нешковића из Шарбана. Г. А. Јовановић додаје овоме: «Парнице по оваквим уговорима нису ретке. На пример Н. Н. имајућан човек, прими у браство каквог сиротана (у ваљевском округу обично Бошњак добегаоца) коме је рећице све имање 300 динара. Уговоре да примљеник након 20 година заједничког рада добије четврти део од свога имања. По неком времену браственик Н. Н. умре, имање дође под масу, а староци и удови одреку примљеном браственику свако право ма под каквим изговором (н. пр. наводе да не ради како треба). Наши уговорачи не седу, већином неписмени људи, ретко предвиде могуће последице неправилне примене уговора, и зато доцније настану запети и спорови.

(пронађена), Ђуприји (пронађена), Нишу, Пироту и Смедереву.

Вредност свих ових крађа износи око 21.100 динара.

Злоамерних поништаја туђих ствари било је по 1 у срезовима: колубарском округа београдског, колубарском округа ваљевског (пронађен), масуричком (пронађен), деспотовачком (пронађен), нишком, звишком и у вароши Београду.

Вредност свих уништених ствари износи око 1.300 динара.

Поред изложених дела у току месеца септембра ове године извршено је у Србији и 11 самоубистава и то: у вароши Београду 3, у срезу посаво-тамнавском 2 и по 1 у срезовима: левачком, нишком, белопаланачком, пожешком, жичком и у вароши Ваљево.

Највећи број самоубистава извршен је: *ватреним оружјем 5, вешањем 4, давањем у води 1, и скакањем у провалију 1.*

Узроци њиховом извршењу леже: у *душевном растројству* за 3 случаја, у *болести* за 3, у *грижи савести* за 2, и за 3 случаја узроци су *непознати*.

Покушаји самоубистава извршени су: у вароши Београду 2 (оштро, тровањем, непознати) и у срезу моравском округа нишког 1 (ватрено, душевно растројство).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У З И	Убиства	Детеубиства	Нехотична убиства	Покушаја убиства	Разбојништва	Славања	Тешке телесне повреде	Паљењиве	Опасне крађе	Злоамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—
2	« ваљевски	1	—	1	4	2	1	—	1	2	1	1	—
3	« врањски	2	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—
4	« крагујевачки	5	—	—	—	—	1	—	1	3	—	1	—
5	« крајински	—	—	2	1	—	—	—	1	2	—	—	—
6	« крушевачки	—	—	1	2	—	—	—	—	3	—	—	—
7	« моравски	1	—	—	3	—	—	—	5	4	1	—	—
8	« нишки	3	—	—	5	1	—	—	6	3	1	1	1
9	« пиротски	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—
10	« подрински	2	—	—	2	—	1	2	—	10	—	2	—
11	« пожаревачки	3	—	1	2	1	—	—	6	6	1	—	—
12	« руднички	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
13	« смедеревски	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—
14	« тимочки	3	—	—	1	1	—	—	5	4	—	—	—
15	« топлички	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—
16	« ужички	—	—	—	—	—	—	1	1	3	—	1	—
17	« чачански	1	—	—	1	—	—	—	1	5	—	1	—
18	Управа града Београда	—	—	—	2	—	—	—	1	8	1	3	2
	Свега:	23	—	7	23	5	3	4	31	63	7	11	3

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 5. новембра 1912. године АБр. 1431, у Београду.

У Тако исто, као што смо и раније казали, не постоји задружни однос ни између очуха и пасторка, зато што очух и пасторак нису ни крвни ни грађански сродници, због чега ни ту не може бити, у случају наслеђивања заоставштине било очухове било пасторкове, примењен §. 528., већ прописи о наслеђивању заоставштине оних који су умрли у инокосном стању. У овом смислу је и решење од 22. Маја 1852. год. (Зб. VI., стр. 103.), год §. 528., у чијем трећем ставу стоји: «Следствено, у свакој оној заједници, где је само смисла имања и живота, а између лица, која су је сачињавала, није постојала свеза сродства по гласу §. 507. Грађанског Законика, кад год наступи случај наслеђења имања из ње, свагда искључавају закони сродници свако несродно у заједници жививше лице, па дакле, ако би ово и пасторак било, и по томе су ту, као што је попечитељство правосудија по духу наведеног §. 507. у представи својој од 3 Јулија прошле године АМ 4193. Совету предложило, по општим наредбама наследства изложеним у IX. глави, чести друге, законика грађанског поступити има¹⁾. A quid у случају да таст (женин отац) узме зета у кућу, одредивши му известан део имања свога у својину? Ту има заједнице имања и живота, али има ли сродства онаквог какво се тражи по §-у 507. Грађ. Зак. за задругу? Такво лице, зет, које уђе у кућу своје тасту зове се, вели А. Борђевић, *призетко* (*Наследно Право*, стр. 120.). У Ваљевском Округу уопште човека који дође, по венчању, жени, у њену кућу, зову *улез*: име мало погрдно и које се објашњава тиме што народ не цени много оне који ово чине, пошто је, код нас, правило да жена иде човеку у кућу, а не човек жени, правило које је основано на појмовима народним о потчињености жене наспрам мужа. Поступа противно тим појмовима овај који уђе жени у кућу јер та околност, мисли се, доводи човека у зависан положај према жени, даје му, у браку, подређен положај.²⁾ Да ли, дакле, има задружног односа између призетка и таста? Или, општије, има ли задружног односа између призетка и крвних сродника жениних, где долазе и њен отац, браћа итд., питање врло важно у случају наслеђа? Н. пр., призетко умре и остави, изван куће у коју је ушао, крвне сроднике, н. пр. рођену браћу. Ко ће

призетка наследити? Сродници његове жене, по §-у 528. Грађ. Зак., ако је са њима био у задрузи, иначе његови крвни сродници. Г. А. Борђевић изјашњава се се овако: »По овоме, зет задругарев по кћери, и ако у задружној кући живи (зв. *призетко*), није, у смислу закона, задругар« (*Наследно Право*, стр. 120.), што значи да се, по Гн-у Борђевићу, ту неће, у случају наслеђа, применити пропис §. 528. Грађ. Зак. И ми смо овога мишљења, пошто смо, раније, казали, на један генералан начин, да између сродника по тазбини, а овде смо у присуству таквога сродства, не постоји задруга, и ако би они испуњавали остале реквизите (заједница у имању и животу) које закон тражи за постојање задруге¹⁾.

Речи: »у задрузи« које се налазе у §. 528., треба, дакле, тако разумети да је *de cuius* био у задружном односу са оних лицама која, позивајући се на §. 528., хоће да га наследе са искључењем сродника изван задруге. Не треба наведене изразе схватити тако као да је законодавац хтео задрузи дати првенство у наслеђивању у погледу сваког лица које би умрло у задрузи, т. ј. које би умрло у једној задружној кући. Ако би се тако §. 528. схватио, отишло би се до тога закључка, који се апсолутно не може примити, да би тај безначајни факат: где је *de cuius* умро, да ли је умро у својој или некој другој инокосној кући или је умро у некој кући задружној, мењао ред наслеђа. Тако, н. пр. *Primus* и *Secundus*, који су рођена браћа, живе у задрузи, а имају још два рођена брата, *Tertius*-а и *Quartus*-а, који, обојица, живе оделито, као инокосни. *Tertius* је без деце и оболо, дође код *Primus*-а и *Secundus*-а ради неге и лечења и ту умре, не оставивши тестаментом којим би привилегисао *Primus*-а и *Secundus*-а. Њега ће конкурентно наследити како браћа у задрузи, тако и *Quartus* који је у инокостини. Ако би се, пак, изрази »у задрузи« у §. 528., тумачили буквално, тада би *Pr-*

mus и *Secundus* искључили из наслеђа *Quartus*-а без икаквога разлога.

Не само да се, у горњем случају, не би имао применити §. 528., већ, шта више, ако би се десило да један задругар оде из своје задруге, не оделивши се, у другу задругу, у којој има, такође, родбине, па, за време свога бављења, премине ту, задруга одакле је он дошао и којој припада наследити га првенствено, па и онда, ако му је задруга у којој је он умро била ближа по роду. Јер, у овој последњој задрузи он се је нашао *фактички*, физички, у времену своје смрти, али он ту није био *правно*, није био члан те задруге. Када је преминуо, он се, истина, није нашао у задрузи којој је припадао, али та околност ништа не мења његов правни однос у погледу те задруге: он је, и када је отишао из ње, остао и даље њен члан. То што се неки задругар не налази, датог момента, у задружној кући, не одузима му карактер задругара, као што опет ни факат да се једно лице бави у некој задрузи не даје му својство задругара, ако само оно нема удела у имаовини те задруге, па ма оно и било сродник чланова исте задруге: за постојање задруге, није довољан, као што знамо, заједнички живот и сродство, већ је још потребно и заједничко имање.

Да видимо сада, да ли је пропис §. 528., који привилегисао задругу, апсолутан, т. ј. да ли задруга искључује сваког сродника изван задруге, без обзира на то: какав је то сродник?

Питање се поставља односно мушке и женске деце *de cuius*-а. Ми ћемо овде говорити само о мушкој деци, а о женској биће речи у нарочитој рубрици.

§. 528. Грађ. Зак. вели, као што смо видели, »Но деца младолетна, ако би за матером из задруге отишла, задржавају своје првенство и изван задруге«. Корисност овога прописа може се сасвим контестирати. Јер, ако тај пропис мисли на случај да је удовица, по смрти свога супруга, задругу напустила, било да се је преудала, било да се је родбини својој вратила, па је са собом одвела и своју мушку децу, он је био непотребан. Пошто се деволуција наслеђа врши у моменту смрти *defunctus*-а, то се тога момента одређују и утврђују наследна права наследника, тако да он та права не може више, без свога пристанка, изгубити. Сасвим је равнодушна ствар где се је наследник бавио у тренутку отварања наслеђа, као и то где се он сада налази. Отуда, чим су деца мушка наследила свога оца у задрузи, јер су у кући задружној била када им је отац умро, никаква дејства нема, на то њихово наследно право, та околност што су она, после смрти очеве, чију су заоставштину већ наследила, отишла за својом мајком из задруге. И због тога није законодавац имао никакве потребе, да нам каже да ће деца сачувати своју наслеђевину и ако су за мајком отишла. Један задругар не губи свој део у задружном имању због тога што је задругу напустио. Што, у случају одласка из задруге, он може

1) Браство је установа своје врсте. Као проста материјална заједница, има правног основа у одредби §. 494. Грађ. Зак., припадајући од чести смењивштву имања или ортаклука, а од чести задружним одношајима, по чему се мере и правне последице. О новом кодифицирању Грађ. Законика, треба је уврстити међу прописе о задрузи, као њен засебни облик».

2) В. и А. Јовановић, *op. cit.*, стр. 113.; А. Борђевић, *Наследно Право*, стр. 130..

3) Реч «улез» јесте, свакако, по јужном дијалекту («ије»), а по источном, који влада у Округу Ваљевском, било би: «улез», од глагола «улећи» (као: излећи, излеже). И ако се, као што рекосмо, источним дијалектом говори у Округу Ваљевском, ипак се ту каткад употребљује и јужни дијалекат, ма да врло ретко, Н. пр., селаци у том округу вели: Еј, дијете!, у место: Еј, дете!.

1) Видети, за овај случај, и једну олuku која се налази у књизи Ст. Максимовића, *Суђења и Клењеници Србији пре писаних закона. Из архиве пожаревачког магистрата* (Пожаревац, 1898.); она је из године 1827., забележена на стр. 5. и 6. исте књиге и гласи овако: «На предлозије Милића Пауновог из Трновца, да је пријенио за кћер Живану у кућу са Јеремију Јовановића пре 15 година, који радећи и живећи на истом грuntu за 15 година и породив са Живаном између прочи женске и два сина Стојаном и Стојанином. По смрти Јеремјијиној приведши Живана другог мужа к себи у кућу Глишу Ранкова с којим не самољубајући Милић пребивати не изволи к оделеном свом сину Марјану преићи и од истог свог сопственог грунта притојаканаца оделеније воискавати судом за које по изјестном доказатељству између Милића и ћери му Живане пресуђено: да од свега движима и недвижима имања треће исе одели се старцу Милићу, а 2 иста такође од све да остану унучадима Милићевим Стојану и Стојанину Јеремјићима, само од имајућег између њи казана половину Милићу а половину Стојану и Стојанину, као наследницима оне куће, кућашта и прочи зграда. Тако да поделе, которе наложено иметовима трновачким на то сматрати и совершати. И да се не би у будуће ни једна страна о том терала, нити да би од кога између родбине старца Милићеве напастовано ји тко год за то од руку Милићевих с потвржењем судјеским дато Стојану и Стојанину пресудитано писмо. (10. августа Бр. 690)».

изгубити, то је само део у привокку и приплоду који су придошли по његовом одласку из задруге (§§. 511., решење од 7. Фебруара 1847. год., 36. IV., стр. 5., и 513., 517. Грађ. Зак.).

Живојин М. Периф.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

5. Ко не слуша кад кмет или полицајна власт заповеди да се не иде на какво опасно место¹⁾.

а) ¹ Радња се састоји дакле у *несподовању наредби власти, да се не иде на какво опасно место*. Радња је према томе овде *чињење*: идење на опасно место, на које је забрањено да се иде.

(1) Наредба треба да је дата од *полицејске власти или кмета*.

(2) Наредба треба да је дошла до знања ономе, који је дошао на опасно место.

б) Овај иступ је свршен, чим се је дошло на опасно место.

в) *Кривац*. Уп. I в.

6. Онај, који је судом или полицајном влашћу осуђен да буде под полицајним надзором, ако поступи противно наредби полицајне власти, у смислу тачке а и б § 37 а *издане му*²⁾.

а) Према § 37 а т. а и б. к. з., чијом остварењу служи ова тачка § 327 к. з., кривац, осуђен на полицајски надзор, „за одређено у пресуди време не сме се удалити никуда изван атара села или вароши, у којој живи, без знања и одобрења надлежне полицајне власти“ (т. а) и „мора бити ноћу од извесног до извесног времена, које му полицајна власт одреди, у свом обиталишту, или мора онде на преноћиште долазити, где му она одреди“ (т. б). Радња се састоји према томе у удаљавању без одобрења полицејске власти (т. а) или у несподовању наредби полицејске власти односно времена бављења ноћу у свом стану или односно места, где се ноћ има проводити.

б) *Кривац*. Уп. I в. Но извршилац мора знати, да је осуђен на надзор полицајски.

II. *Иступ из § 328 к. з. (повреда службених објав)*. — „По предидућем §-у, вели се у § 328, казниће се и ко скине, поцепца или задрља полицајне или ма какве друге власти наредбе и огласе, ма каквог садржаја они били, па су ради обнародовања јавно изложени, прилепљени или приковани“¹⁾.

¹⁾ Према немачком Казн. Законику (§ 134) ово кривично дело је *преступ* против јавног поретка, спада дакле у групу кривичних дела против државне власти. За појам кривца захтева се поред умислаја и пакосна намера (радост да се произведе последица). В. в. *Liszt* § 176, *Frank* § 134, *Olshausen* § 134.

1. Радња се састоји дакле у *скидању или повреди („поцепца или задрља“) какве наредбе или огласа власти јавно изложених, прилепљених или прикованих*.

а) Без значаја је паравно, да ли је поцепана одн. задрљана цела наредба одн. оглас или само један део.

б) Без значаја је садржина огласа или наредбе, што је изрично наглашено у § 328 к. з. Према томе без значаја је, да ли је садржина законита или не, и дали је власт у питању *надлежна*.

в) Наредба одн. оглас треба да су од власти изложени, прилепљени или приковани. Према томе не спадају овде наредбе и огласи власти изложени, прилепљени или приковани од ког приватног лица или од ког органа власти незваничним поводом.

г) Наредбе и огласи прилепљени, приковани или изложени треба да су означени као наредбе и огласи *власти*. Према томе, не би спадали овде анонимни огласи од власти изложени.¹⁾

д) Без значаја је, да ли су у питању наредбе или огласи полицејске власти или које друге власти.

е) Наредба и оглас су *изложени*, кад је појединцу или публицы приступачна само њихова *садржина*, а не и њихова супстанција. То је случај онда, кад су стављени у какав ковчежић са стакленим вратима.

ђ) Наредба и оглас треба да су од власти *јавно* изложени, приковани или прилепљени. Без обзира на место излагања и т. д. то ће бити онда, кад је њихова садржина приступачна сваком са или без ограничења. Према томе не би спадали овде огласи и наредбе власти од не изложени у каквој приватној кући ради стављања нечега до знања онима, који у тој кући станују.

2. Овај иступ је *свршен*, чим су наредба или оглас поцепани или задрљани, или ако су пре тога скинути, чим су скинути. Без значаја је, да ли је ово учињено с једним примерком наредбе или огласа изложеним, прикованим или прилепљеним или са више таквих примерака њихових. Постојање дакле ипак само једно кривично дело.²⁾

3. *Кривац*. — Виност није потребна.

III. *Иступ из § 328 а к. з.* — У § 328 а к. з. предвиђена су два иступа:

1. *Недопуштена употреба српског грба* (§ 328 а ал. 1). — Недопуштена употреба српског грба је *употреба српског грба самог за себе или улетеног с другим изразима или украсима као знака какве трговине или радње или на печату или иначе без одобрења Министра Унутрашњих Дела и поред опомене полицејске власти, да се престане употребљавати*.

а) Радња се састоји у наведеној *употреби српског грба*.

б) Радња је *противправна* онда, кад се врши без одобрења *Министра Унутрашњих Дела*.

в) За појам овог иступа потребан је један специјалан *услов инкриминације*:

¹⁾ Уп. *Binding* 2 739.

²⁾ Уп. *Binding* 2 741.

да је *извршилац био једанпут опоменућ од полицејске власти, да престане с употребом грба; да је дакле и после оне опомене продужно употребу*. По себи се разуме, да опомена треба да дође од *надлежне полицејске власти*.

г) *Кривац*. — Виност није потребна. Без значаја је, да ли је грб употребљен озбиљно или у шали, да ли у циљу какве обмане или не.¹⁾

д) *Казна*. — За овај иступ прописани су повчана казна до 25 талира или затвор до десет дана.

2. *Недопуштена употреба српске заставе* (§ 328 а ал. 2 к. з.). — Недопуштена употреба српске заставе је *држање српске заставе развијене на каквој згради или штаче без одобрења власти*.

а) Радња се састоји дакле у наведеној *употреби српске заставе*.

б) Радња је *противправна*, кад се врши *без одобрења надлежне полицејске власти*.

в) *Кривац*. — В. I г.

г) *Казна*. — В. I г.

§ 3. *Иступ против сигурности живота и здравља људи и домаћих животиња*.

I. У § 339 к. з. предвиђена су тридесет и четири иступа против сигурности живота и здравља (сoil. тела) људи и домаћих животиња. „Да се казни, вели се у овом §-у, затвором од једног до три дана:

1. „Ко мртваца без особеног допуштења кмета или полицајне власти пре двадесет и четири сата сахрани“.

а) ¹ Радња се састоји дакле у *сахрањивању мртваца пре двадесет и четири часа*.

(1) Као *мртавац* се има сматрати свако мртво људско тело без обзира на то, што би поједини део тела недостајао. Мртавац је према томе и мртворођено дете,²⁾ али не неразвијени зачетак (фетус).

(2) Као сахрана се има паравно сматрати и спаљивање као и у опште закопавање.³⁾

² Да би радња била *противправна*, потребно је, да је извршена „*без допуштења кмета или полицајне власти*“.

(1) У местима, где има полицејске власти, без значаја је, да ли је ово одобрење дато од кмета или од полицејске власти.⁴⁾ Овако се има узети с обзиром на то, што су у тим местима и општински судови поред полицејске власти надлежни за иступе (§ 4 полиц. ур.)

(2) Без значаја је, који је разлог руководио власт, да одобрив сахрану пре двадесет и четири сата, и да ли је тај разлог оправдан или не.

(3) Пошто се према чл. 9 т. 7 зак. о уређењу санитарске струке мртваца, пре него што се сахране, имају лекарски прегледати свуда по варошима и варошицама, где има лекара, то би одобрење надлежне власти на сахрану пре 24 часа било ништавно, ако је сахрана извршена без лекарског прегледа. Али не би по-

¹⁾ Уп. *Binding* 2 507, *Olshausen* § 360 № 7, а.

²⁾ Уп. *Frank* § 168 I 1, *Olshausen*. § 168 2. прот. *Binding* 1 184.

³⁾ Уп. *Frank* § 367 I 1.

⁴⁾ Прот. *Ценић* 820, према коме је у овом случају потребно одобрење полицејске власти.

Устојао овај иступ, кад се лекар у наведеном року од 24 часа није налазио у дотичном месту, јер сахрана без лекарског прегледа није противна наведеном законском пропису, ако је лекар био одсутан (в. распис министра унутрашњих дела од 3. децембра 1881. год.¹⁾

б) *Кривац*. — Виност није потребна.
2. Ко у варошима по улици или преко ћуприје и у опште онуда, куда по више људи пролази, нагло на коњу или на колима трчи.²⁾

а) *Радња* се састоји дакле у наглом трчању на колима или коњу по варошким улицама, или мостовима и у опште на месту, „куда по више људи пролази“. Без значаја је, каквом се снагом окрећу кола, животињском, природном (н. пр. аутомобили) или људском. Но нагло вожење на велосипеду не би се могло овде подвести, пошто је законодавац употребљено израз „кола“. Такође се не може овде подвести случај, кад људи нагло вуку кола, у којима се нико не вози.

1^о Пошто се захтева нагло трчање на коњу, то се нагло трчање на којој другој животињи и нагло вожење коња не могу подвести овде.³⁾

2^о Нагло треба да се трчи на коњу или колима на месту, „куда по више људи пролази“.

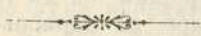
(1) Без значаја је дакле, где се такво место налази, и да ли је у време трчања заиста више људи пролазило тим местом.

(2) Да ли је место такво, да ту по „више“ људи пролази, фактично је питање, а законодавац узима, да су таква места у сваком случају варошки мостови и улице.

б) Могућ је идеалан стицај између овог иступа и убиства или телесне повреде.⁴⁾

в) *Кривац*. Уп. 1 б. Код наглог трчања на колима има се сматрати као извршилац не само кочијаш, већ и сопственик који се је у истим возио, кад се нагло трчало, ако није ништа употребљено, да спречи нагло вожење.⁵⁾

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ФРАНЦУСКИ КРИМИНАЛИСТИ О ПРОЈЕКТУ НАШЕГ КАЗНЕНОГ ЗАКОНИКА

(СВРШЕТАК)

Параграфи 55 и 56, који говоре о кажњавању покушаја, базирани су на истом принципу као чл. 2 и 3 француског казненог законика. По општем правилу кажњава се само покушај злочина, а поку-

шај престапа само у оним случајевима који су специјално законом одрођени.

Параграф 57, који се односи на *саучешће*, обухвата га само у облику *подстрекавања* и, држећи се исте разлике као и код покушаја, кажњава подстрекавање на злочин истом казном као и сам извршени злочин, док казна за подстрекавање на преступ може бити мања од казне која се досуђује његовом извршиоцу.

Следеће одредбе говоре о *стицају* казневних законика и кривичних дела. Са овим одредбама завршује се прва глава пројекта.

Друга глава посвећена је *казнама* и *мерама сигурности*. Казне су двојаке: *главне* и *споредне*. У прве долази: *смртна казна*, *робија*, *затвор*, *новчана казна* и *лишење звања*. Немани помена о тешкој робији, заточењу, депортацији, изгнанству, грађанској деградацији па чак ни о одузимању појединих права за извесно време. Ово је једна велика упрошћеност. Казна робије, која може бити доживотна, замењује тешку робију, и то у толико боље, што је скопчана са ђелијском усамљеношћу, која код доживотно осуђених траје три године, и са сталним и тихим принудним родом.

Споредне су казне: *губитак грађанске части*, *губитак службе* и *забрања позива или заната*, *конфискација извесних предмета*, *полицијски надзор*, *протеривање* и *објављивање пресуде*.

Условно ослобођење може се дати по издржању две трећине казне, а доживотно осуђеним по издржању двадесето годишње робије. Поменули смо већ, да о овом ослобођењу решава министар правде.

У *казненим заводима*, који су такође стављени под врховну управу министарства правде, малолетници су одвојени од одраслих, доживотно осуђени и повратници од осталих осуђеника, а политички осуђеници од обичних осуђеника.

Пројект налаже судији да приликом одређивања новчане казне води рачуна о имовном стању осуђеног, да спроведљиво фиксира рок њеног плаћања (од 14 дана до 3 месеца), и да му допусти, ако томе има места, почесну исплату досуђене казне у року од године дана.

Ако је злочин или преступ извршен из користољубља, судија може његовог извршиоца, поред робије или затвора, осудити и на новчану казну, која такође мора бити сразмерна његовом имовном стању.

Одлична је мера, која овлашћује суд да може, на рачун накнаде штете, пресудом досудити оштећеном целу или делимичну новчану казну, на коју је учинилац осуђен, као и суму добивену од продаје конфискованих предмета.

Протеривање, који не може бити дуже од три године, резервисано је за случајеве у којима се има отклонити опасност од жртве или сведока.

Мере сигурности обухватају:

1. Затварање опасних повратника у специјалне стаблисмани, или у специјална одељења казневних стаблисмана;

2. Упућивање, судском одлуком, у заводе за лечење неодговорних или полудговорних лица. Време проведено у овим заводима урачунава се, на случај оздрављења, у издржање осуде;

3. Забрана улажења у продавнице пића, која се изриче ако је дело извршено у напитом стању. Забрана ова може трајати од три месеца до две године, по издржању казне, и

4. Конфискација оружја или других предмета, који би били опасни у притежању извесне личности. Ова конфискација могућна је и онда кад против ових личности није предузета никаква истрага.

Параграф 58 упућује судије у погледу избора и строгиости казне: „Казна се учињеном одмерава — вели се у овом параграфу — према степену његове кривичне одговорности. При том ће се узети у обзир све околности, које утичу да казна буде већа или мања, нарочито злочиначка наклоност, која се огледа у извршеном делу, побуде са којих је дело извршено, циљ у коме је дело извршено, непосредни подстрек за извршење дела, личне и економске прилике учиниоце, мера увиђавности после извршеног дела, као и да ли се за исто каје и да ли се труди да поправи наступеле последице“.

Условно осуда, о којој говоре параграфи 70—74, инспирисана је Беранжевим законом, али предложена организација у српском пројекту личи, у многим тачкама, на италијанску организацију; опозивање условно изречене осуде не врши се, правно, новом осудом: о овом опозивању суд треба да донесе одлуку „с обзиром на природу факта“. Одлагање казне може бити условљено накнадом штете, и у овоме је знатно побољшање француског закона од 26. марта 1891. Ради веће предострожности, српски пројект означаје судији мотиве за примену условне осуде: доба старости, ранији живот и владање осуђеног, признање, прилике под којима је дело извршено, надокнађивање штете жртви и т. д.

У колико нам је познато, за овај срећни скуп диспозиција, које се односе на условну осуду, има се захвалити претходном раду Г. Веснића, српског министра у Паризу, који је 1906 год. израдио један пројект у овом смислу и поднео га Скупштини. Овоме отменом дипломати и одличном правнику припада, дакле, заслуга што је узео иницијативу за једну реформу, која чини част његовој земљи.

Први део садашњег пројекта завршује се одредбама о *застарелости*, *рехабилитацији* и *приватној тужби*, од које се може одустати све док првостепени суд не изрече пресуду.

Други или посебни део (§§ 84—416) подељен је у два одељка: један обухвата *злочине*, а други *преступе*. Бојим се, Господе, да ћу злоупотребити Вашу благонаклону пажњу ако анализирам 324 параграфа на које су ово секције подељене. Задовољићу се с тога, и поред свог теоријског и практичног интереса од једног оваквог анализирања, да одам пошту методи и логици класирања злочина и преступа, које је савршеније од

1) В. Полицијски Зборник 1370.

2) У § 366 т. 7 немачког к. з. вели се умесно: „Ко се... сувше брзо вози...“, те и овај случај спада овде. В. Frank §§ 366 II, Olshausen § 366 № 2.

3) За разлику од § 366 т. 2 немачког к. з.

4) Уп. Olshausen § 366 № 2 в.

5) Уп. Frank § 366 II.

нашег по прецизности дефиниција, по нарочитом старању да се обухвате најмогућнији кривични случајеви и да се постави што правичнија сразмера између казни и извршених кривичних дела. Ипак сматрам за потребно да укажем на неколико веома срећних новина. У материји намерног убиства водило се рачуна, по нашем мишљењу до сада први пут, о убиству извршеном на захтев или молбу. У овом случају убица се кажњава свега са пет година робије — половином од минимума казне за убиство (§ 133). Ако се докаже да је убиство извршено из сажаљења према бедном стању убијеног, његов извршилац кажњава се затвором.

Друга новина: „Ко знајући да је полно заражен, врши обљубу и другог зарази или само изложи опасности заразе, казниће се затвором или новчано до 500 динара. Ако је заражено лице супруг, то ће се он казнити само по тужби другог супруга“ (168).

Кажњава се и лекар који би својим нехатним лечењем нашкодио здрављу болесника кога лечи; казна је строжа ако би болесник услед овог нехатног лечења умро (§ 177). Робијом до пет година кажњава се и лекар који би, без пристанка болесниковог, употребио нов метод лечења, или неопробану хируршку операцију, па овај услед тога умре (исти параграф).

У материји *повреде части*, права критике заштићена су: само увредљива критика кажњива је „ако се из форме израза или околности... може утврдити намера за вређање части извесног лица. Објективна критика не подлежи никаквој казни“.

У материји *наравствености*, кажњиво је завођење уз обећање брака (§ 239). За малолетнице од 15 до 21 год. ово обећање излишно је; довољно је доказно завођење. Ако је реч о малолетници испод 15 год., завођење потпада под § 236, по коме се кажњава робијом до десет година свака похотљива акција са лицем испод 15 год.

У злочинима против *имовине* налазимо једну врло практичну одредбу — ону која се односи на покретне ствари, и која, поред осталог, обухвата и „енергије“, као што су пара и електрицитет (§ 259).

Преступи, т. ј. законске повреде које се кажњавају затвором највише до три месеца, обухватају:

1. *Проституцију*, која се кажњава максимумом ове казне или новчано до 500 динара (§ 383);

2. *Кривична дела између господара и слугу, и обратно* (§§ 387—389). Ова дела, брижљиво прецизирана, (кршење уговора, отказивање службе, рђава служба и т. д.) у осталим законодавствима само су повод за накнаду штете, и ми их у Француској називамо „кваси — преступима“, на које се само може применити чл. 1382 и ост. нашег грађанског законика.

У овој строгости огледа се знак спекта који Срби имају према обвезама као и према патроналној власти. Ове казнене диспозиције у потпуној су хармонији са обичајима нације која их усваја.

Има још ваздан одредаба које показују чистоту и строгост обичаја. Тако се кажњава новчаном казном до 500 динара „ко од младожење узме новац или какву другу ствар на име откупне цене за девојку, којом ће овај да се жени“.

Посебни део пројекта потпуно је, дакле, саобразан обичајима и потребама храброг српског народа, који је исто толико љубоморан на своју независност колико је горд због своје историјске улоге. Бољу похвалу од ове не можемо му дати.

Ошти део, чији смо напредни дух већ похвалили, толико је проткан, напротив, племенитим светским идејама да је верно огледало ових идеја. Остварујући жеље најбољих криминалиста, овај део може послужити као модел најреформнијим законодавцима, а нарочито оних земаља које су, као наша, допустиле да их претекну у реформи кривичног права.

Revue pénitentiaire et de Droit pénal. св. за јули — октобар 1912. год.

Превео с француског,
Д. Ђ. Алимпић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Да сам у овој ствари ишао на провакацију то би било одлично средство за одбрану већине оптужених које сам ухватио на делу. Видеће се у глави, која за овом долази, да су их, да се послужи тим изговором, често наговарали моји непријатељи. Прича о завери коју су сковали четири агента из моје бригаде: Итине, Крестјен, Декостар, и Коко-Лакур, показале на шта се сведе најјаче оптужбе подигнуте противу мене.

Нећу да понављам овде оно што сам рекао о политичким атентатима. Незадовољство оправдано тиме, одушевљење, огорчење, па чак и верски занос, нису појава покварености, али они могу произвести неку врсту тренутне заслепљености под утицајем који и најотменијег човека, најисправнијег грађанина може лако заблудети. Варљива размишљања, лукаве претпоставке или каква сплетка, којој он не примећује конце, могу га одвести у пропаст. Узме га ђаво, погне га на какво брдо одакле му покаже земаљске краљевине, покаже му читав арсенал уображености, војске, топова, и народа, готових да се дигну противу угњетавања. Он га обмањује немогућностима и нестварљивостима, он га поздравља као ослободиоца, и несрећник, чија сањива уобразиља лута по уображеним ширинама, поверује најзад да је нашао ослонац и подугу да преокрене свет. Подбадан најгорим међу ђаволима он се усуђује да искаже свој сан; пакао има своје сведоке, своје судије и лудило се свршава на гилотини. Таква је укратко

историја патриота из 1816. године, које је скупио био срамни Шилкен.¹⁾ Али, вратимо се бригади сигурности.

Кад је установљена бригада сигурности, официри за одржање реда и њихови људи, који су ме и иначе мрзели, почели су радити противу мене; они су на мој рачун распростирали најнемоћније ствари: они су изменили онај надимак *Видокова банда*, који је био прикачен бригади сигурности; они су свуда говорили да је бригада састављена из самих пуштених робијаша, бивших дупежа, навикнути да секу кесе и краду сатове. „Може ли се, говорили су они, допустити једном таквом човеку да се тако окружава? Не значи ли то оставити му на милост и немилост животе и имања грађана?“ Други пут су ме упоређивали са шумским бауком. „Кад год усхтедне он ће нас поклати, говорио је поштовани г. Иврије; зар он нема своје приврженике? То је срамно? У коме добу живимо ми? Нема више морала чак ни у полицији!“ Добри човек! и његов морал! Није њега морал онеспостојавао. Господа официри за одржање реда драговољно би нам опростили што смо били на робији, само кад би управник могао да не види да се мора рачунати на нас више него на њих увек, кад треба изнаћи какво кривично дело и ухватити кривца. Наша умешност и наше искуство наносили су им грдне штете код Управе, и кад су увидели да су им сва усилјавања да ме отпусте остала узалудна, променили су начин; нису ме више нападали непосредно, него су нападали моје агенте, и сва средства изгледала су им добра само да их омразе код Управе. Ако се деси каква крађа било унутра у каквом позоришту, било споља, одмах су подносили рапорте и чланове страшне бригаде означавали као учиниоце. Исто су тако радили кад је у Паризу био какав скуп. Господа официри за одржање реда нису пропустили ниједну од ових прилика а да не врше истраживање у бригади... није се изгубила ниједна мачка а да се није пребацивало бригади да ју је украла.

Кад ми је већ досадило ово стално оптуживање решим се да га пресечем. Да бих официре за одржање реда приморао да ћуте нисам могао посећи руке мојим агентима, оне су им требале, али сам наредио агентима да убудуће стално носе рукавице од јеленске коже и то једноставне, без прстију, и објавио сам им, да ће први кога на улици сретнем без рукавица одмах бити истеран.

Та је мера потпуно збунила противнике; нису могли од сад набацивати мојим агентима да *раде* у гомили. Господа официри, који су знали да рука која није потпуно гола није способна да ради, ућутао се, знали су за пословицу: да мачак није добар ако с рукавицама хвата мишевс. — Изјутра на заповести казао сам агентима средство које сам наменио употребити те да престану све појаве којима су били изложени. „Господо,

¹⁾ Подлицајац који је био склопио заверу са присталицама Наполеоновим 1816. год. Пр.

рекао сам им; не верује се више у ваше поштење, као што се не верује у чистоту калуђера. И да бих разuverио невернике смисли сам да нема ништа природније, и у једном и у другом случају, него онеспособити удове који могу бити средство за грешење; код вас, господо, то су руке. Знам ја да сте ви неспособни да њима учините какву злоупотребу, али да се уклони сваки повод сумњи ја захтевам да одсад излазите само са рукавицама“.

Потребно је да кажем да ову меру није захтевало владање мојих агената, пошто се ниједан од крадљиваца или робијаша, за све време док је био у бригади није осрамотио; неколико од њих поново су пали у кривицу, али то је било тек пошто су из службе отпуштени. Због прошлости и због положаја ових људи ја сам на њима имао готово деспотску власт, јер да се одрже на дужности била је потребна гвоздена воља а још чвршћа одлучност. Мој уплив на њих долазио је отуда што ме нису познавали пре уласка у полицију; истина, више њих видели су ме у Тврђави или Бисетру, али ја нисам никад био њихов савруг у кавни и могао сам их увек позвати да наведу бар једно дело у коме сам учествовао, било с њима, било с ким другим.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

I

Суд општине драгосињачке упутио нам је ово питање:

„Драгосињачка школа као четвороразредна народна школа отворена је 28. августа ове године.

Постављени наставник ове школе подноси уверење о своме постављању 1. септембра ове године. Међутим, на дужност се јавио школском одбору тек 15. октобра, заклетву положио 17. октобра, а рад у школи отпочео 1. новембра ове године.

Како ова школа нема прописан стан, то је школски одбор решио, да се учитељу издаје пуна квартирина за сеоске школе од 30 дин. месечно и ако му је поред тога уступљено две собе и потребна послуга. Наставник није са овим задовољан, већ поред тога тражи, да му школски одбор набави и кухињске ствари као и шпоред за кување јела, а поред тога тражи пуну накнаду за стан и то од 1. септембра као дана постављења и ако школа није имала раније наставника, па ни овог новопостављеног све до 15. октобра.

Суд моли за обавештење:

1. Има ли наставник права на накнаду станарине и за ово време, кад школа није радила нити је он био у њој, а раније школа није ни постојала; и

2. Кад наставник добија пуну квартиру од 30 дин. месечно, имали права и по ком законском основу још и на стан

који није прописан, набавку кухињских ствари, огрев, осветлење и послугу?“

На ово питање одговарамо:

Дотични наставник има према чл. 16 закона о народним школама права на пуну накнаду станарине, чим нема прописног стана у школској згради или школском дворишту или на дањини од 500 метара од школе. На то његово право ништа не утиче та околност, што се он јавио на дужност тек после месец и по дана, јер је право учитељско на станарину возано за његово звање учитеља дотичне школе, те према томе он има права на пуну квартиру почев од 1. септембра. Нема сумње, да је дотични учитељ за тих месец и по дана имао уредно одобрено осуство било због болести, било због других каквих важних узрока, те му се због тога у овом случају не може одрицати право на квартиру онако исто, као што би он имао несумњива права на своју квартиру, да је за толико време уредно осуствовао у току школске године, пошто је у школи већ радио извесно време. Међутим, сасвим је природно, да он не би имао права на ту квартиру, ако је он дошао премештајем из које друге школске општине, па је у тој општини за тих месец и по дана већ примио станарину, или је уживао у природи.

Што се, пак, тиче питања, да ли тај наставник поред пуне повчане станарине има права и на бесплатан непрописан стан, јасно је, да он тога права по закону нема. Али ако постоји одлука школског одбора у томе смислу, онда добра воља тога одбора замењује закон. Нарочито би била за похвалу оваква одлука школског одбора, ако у селу не би било ниједног пристојног стана за учитеља, јер у таквом случају, шта вреди учитељу станарина ма колика она била, нарочито још ако је он оптерећен породицом.

По чл. 14 закона о народним школама учитељ има несумњива права на огрев и послугу. Сем тога, ако у дотичној школи зими остају деца у подне у школи, онда школа мора имати и трапезарију и кујну са потребним намештајем и послугом (где наравно долази и шпоред). Ако деца зими и ноћевају у школи, онда мора бити још и собе за спавање, па наравно и осветлење. Али ако у тој школи и не остају деца преко зиме у школи, ми би ипак посаветовали општини, да у доба, кад буде приступила зидању стана за учитеља, набави и шпоред и то по могућству озидан, јер би то била једна пажња према школи, која би служила на част дотичној општини.

II

Суд општине торничке упутио нам је ово питање:

„Ова општина била је у саставу са општином оровичком све до 20. марта 1909. год., а тада су се села Торник и Савковић одвојила и образовала за себе општину, али и сада сачињавају једну школску општину. Суд и одбор општине торничке донео је одлуку 22. јануара

1910. године, да подигне себи нову школу и ту је одлуку одобрила и власт среза азбучковачког.

Управитељ школе оровичке у 1910 г. доставио је овом суду буџет школе оровичке за 1910 год. са налогом, да се у буџет општине торничке унесе како прирез за издржавање школе, тако и прирез за грађење нове школе у Оровици. То исто тражио је и у 1911. год., али суд општине торничке ни за једну годину није у свој буџет унео суме предвиђене за зидање нове школе у Оровици, већ само прирез за издржавање садашње школе. Оба ова буџета одобрила је надлежна власт.

Управитељ пом. школе и ове године доставио је овом суду школски буџет за 1912 годину, у коме је опет предвиђен и прирез за грађење школе у Оровици. Сем тога обратио се начелнику среза азбучковачког и код њега издејствовао наређење: да општина торничка у свој буџет за 1912 год. накнадно унесе прирез за грађење школе у Оровици из школских буџета за 1910 и 1911 год. као и за ову годину и ако је ова општина приморана градити за себе школу. Суд и одбор општине торничке опет није унео у свој буџет за ову годину захтевани прирез за грађење школе у Оровици, већ само за редовно издржавање школе и кад је тај буџет послат среском начелнику на размотрење, начелник је вратио нерасмотрен буџет са наређењем: да се прирез за грађење школе у Оровици унесе.

Учтиво се моли уредништво за обавештење:

1. Да ли је надлежан срески начелник наређивати, да се у општ. буџет унесе суме, чије је изостављање једном решено раније одобреним буџетима?

2. На основу чега би се унеле те суме у овогодишњи буџет, кад то дуговање не постоји у прегледу дуговања и потраживања ове општине?

3. Може ли ова општина бити приморана, да свој прирез даје за грађење школе у Оровици, кад мора градити за себе школу, на коју је циљ у овогодишњем буџету унета извесна сума.“

На ово питање одговарамо:

Ово питање суда општине торничке као и једно слично питање, које је основна школа оровичка упутила уредништву по истој ствари у прошлој години, показује или да окружни школски одбор не познаје своју дужности, или да је једна од двеју општина: торничка или оровичка самовољна, а нема ко да је упути на послушност и поштовање наредаба.

Ствар је сасвим проста. Општина торничка не може сама одлучивати о томе, да се може одвојити од досадашње своје школске општине и подићи засебну школу. Ту потребу за подизањем нове школе има да оцени окружни школски одбор, па да учини предлог Г. Министру просвете и црквених послова, те да он по праву, које му даје чл. 12, 13 и 15 закона о народним школама одобри подизање засебне школе. Ако општина торничка има таквог одобрења и ако она у свему поступа по издатим наређењима

и упуствима за што скорије подизање своје школе, онда по закону њу нико не може нагонити, да даје свој прирез за зидање туђе школе. Ако, пак, општина торничка нема таквог одобрења, онда је она дужна поступити по пом. захтеву среског начелника.

То, што је суд и одбор општине торничке донео неку одлуку о подизању своје засебне школе, не чини још никакву основицу, на основу које би суд могао одбијати свој удео у зидању школе оровичке. Та одлука могла је бити донета баш само због тога, да се позивањем на њу одбија тражени прирез за зидање школе у Оровици, а да у суду општ. торничке нико озбиљно и не мисли на подизање своје школе.

Према овоме што смо до сада рекли на постављено питање, суд општине торничке лако ће се одредити, шта му ваља чинити у овоме случају.

М. П.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Општинска и сеоска утрина не може се делити ни давати грађанима на уживање, сем случаја предвиђеним законом о насељавању.

Збор општине Ј., 1ог маја 1912. г. донео је одлуку: да се утрина села Ј. раздели пуноправним грађанима исте општине на уживање.

Ова одлука о деоби утрине потекла је по предлогу грађана дотичне општине у тежњи, да плаћање утринског пореза падне на поједине пунолетне грађане, а не на општину.

Државни Савет, коме је ова одлука у смислу чл. 33. зак. о општинама послата на одобрење, није исту одобрио са следећих разлога:

По чл. 12. зак. о непосред. порезу на утринска земљишта општине плаћају порез, па га распоређују и наплаћују од оних који своју стоку на општинским утринама пасу, и то према броју и врсти стоке.

Као што се види из ове законске одредбе, утрине служе искључиво за испашу стоке, и у погледу права уживања испаше закон не прави никакву разлику између грађана општинских. Из овога излази правни закључак: да је уживање општинских утрина колективно право свију грађана дотичне општине, и као такво не може се делити, у виду деоница, између грађана, јер као што се види из наведене законске одредбе: општине плаћају држави утринску порезу, — дакле, општина стоји према држави одговорна за ову порезу, а општина је распоређује на поједине грађане, на којима лежи терет овог плаћања општини за уживање утрине према броју и врсти стоке.

У циљу одржања овог колективног права, чл. 86. тач. 13. зак. о општинама прописано је: да се вид и својство утрина

не може изменити зирањем, свх морају увек служити ономе чему су првобитно намењене изузев култивисања истих по одобрењу Министра Народне Привреде.

Поделом утрине на уживање између грађана поједине општине, мења се вид и својство утрине, јер сваки може зирањем свој део да ужива како за сходно нађе, а нарушава се и колективност у погледу права уживања општинских утрина за испашу стоке, чему су оне првобитно намењене.

Изузетак у погледу давања општинских утрина на уживање, законодавац чини искључиво у одељку 5. тач. 3. чл. 86. зак. о општинама према коме: давање општинских утрина на уживање може бити само сиротним члановима, општине, и то на начин који прописује закон о насељавању од 3 јануара 1880. године, но то само по одобрењу Министра Народне Привреде.

Само, дакле, у овом изузетном случају, а под специјалним условима које наведени закон о насељавању прописује, може одбор општински извршити давање општинске утрине на уживање, иначе то не може да учини ни одбор ни збор општински, јер за то према напред изложеном нема законске основе.

Одлука од 20 новембра 1912. године Бр. 7672.

Два правилно расправљена питања по закону о механској уредби.

І

А. Ћ. из С. обратио се Министру Унутрашњих Дела за дозволу да кафанско право са његовог старог плаца, који се услед регулације вароши сече, без наплате нове таксе, превесе на плац који је докупио од остатка старог плаца, и на коме је подигао нову кафану. То је тражио с тога, што је део плаца који се регулационом сече општини драговољно уступио, и што је нову кафану подигао на остатку старог и купљеног плаца.

Министар Унутрашњих Дела одбио га је од овога тражења, пошто је услед отуђења плаца ради регулације вароши престало кафанско право, и оно се не може односити и на докупљени плац, те је потребна нова дозвола у смислу § 8. додатка механској уредби, за коју је потребно и нову таксу платити.

По изјављеној жалби Државни Савет нашао је: да је решење Министрово на закону основано.

Одлука од 16. новембра 1912. год.

ІІ

С. М. из К. обратио се Министру Унутрашњих Дела, на представљајући како му је уверењем Министра Унутрашњих Дела од 29 јануара 1905 г. одобрено да може подићи кафану у вароши К. молио је, да ту кафану може сад подићи пошто раније није то учинио услед извршене регулације вароши.

Решењем својим од 25 маја 1912. П.Б. 7470. Министар Унутрашњих Дела одбио

га је од овога тражења, пошто се по § 9. додатка уредби о механама и казанама добијеним правом имао користити у року од пола године, а он то није учинио, нити је продужење рока тражио те му је и право угашено. Према томе, за подизање кафане сад има да тражи ново право и да плати нову таксу.

По изјављеној жалби Државни Савет нашао је, да је решење Министрово правилно и на закону основано.

Одлука од 23 новембра 1912. године, Бр. 7689.

К. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Младен Радосављевић, притвореник Начелства Округа Моравског, који је био под истрагом и у притвору због опасне крађе, побегао је испред сироводника 24 прошлог мсца. Родом је из Рованде, среза ресавског, има 20 год., средњег је раста, у опште плав, у одељу је сукненом.

Депеша Начелства Округа Моравског Бр. 14063.

Љубомир Крете Мичете Бојинског, из Власотинца, украо је 150 дин. Светозару Стојановићу, бурекцији из Ниша, и побегао. Стар је 22 год., смеђ, средњег стаса.

Акт Среског Суда за град Ниш Бр. 13451.

Младен Анђелковић — Тасковић, из Граова, среза пољаничког, побегао је 18 пр. мсца из притвора среза пољаничког, у коме је био због извршеног убиства. Стар је 18—20 год., црномањаст.

Депеша Начелника Среза Пољаничког Бр. 10809.

Живота Миленковић, из Неминикућа, и **Михаило Танасијевић**, из Богосаваца, притвореници Крагујевачког Првостепеног Суда, побегли су из притвора 16 прошлог мсца. **Живота** је стар 23 год., средњег раста, сувоњав, црномањаст, по лицу има неколико мидежа; **Михаило** има 19 год., високог је раста, плав.

Депеша Начелства Округа Крагујевачког Бр. 21727.

Миљивој Алексић, из Врмбаја, који је у последње време служио у Краљеву, одговара за опасну крађу. Стар је 18 год., средњег раста, округла лица, косе риђе.

Акт Начелника Среза Моравичког Бр. 12322.

УХВАЋЕН

Јован Гркић, тежак из Нереснице, среза звишког, округа пожаревачког, који је решењем начелства округа крајинског од 11. јуна 1912 год. Бр. 9945 оглашен за хајдука (а чији је оглас изашао у 23. броју «Полицијског Гласника» за ову годину), ухваћен је.

Депеша Начелства Округа Пожаревачког Бр. 14566.